

АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ОЦІНКИ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 338.32.053.4

Підопригора К.Е., студентка 3 курсу,
Факультету економіки і права
ХНЕУ ім. С.Кузнеця

Ефективно сформований виробничий потенціал є одним із основних факторів розвитку суб'єктів підприємницької діяльності, забезпеченням конкурентоспроможності та фактором розвитку ринкової економіки в цілому. Необхідно приділяти увагу кожній сфері підприємницької діяльності, зважаючи на її особливості, що в подальшому збільшить ефективність оцінки промислового потенціалу.

Розглядом даної теми займалися такі вчені як А.Б. Борисов [1], Ю.С. Валєєва [2], Н.М. Зайцев [3], П.А. Кутин [4], Н.А. Мансурова [5], И.П. Отенко [6], И.Г. Циганов [7]. Разом з тим подальшого вирішення потребують питання обґрунтування засобів оцінки виробничого потенціалу суб'єктів підприємницької діяльності. Тому метою даної роботи є аналіз переваг та недоліків існуючих засобів оцінки виробничого потенціалу суб'єктів підприємницької діяльності та виокремлення найбільш ефективних з них для вітчизняного машинобудування.

Під поняттям «потенціал» в економіці розуміються джерела, можливості, засоби, запаси, які можуть бути використані для вирішення будь-якої задачі, досягнення певної мети [1]. У широкому сенсі економічний потенціал - це сукупна здатність економічної одиниці до виробництва, будівництва, вкладенням, надання послуг і здійснення будь-якої іншої економіко-соціальної функції [5]. Невід'ємною частиною економічного потенціалу підприємства є виробничий потенціал. Під терміном виробничий потенціал підприємства (ВПП) найчастіше розуміється сукупність ресурсів підприємства [1]. Він є однією з основних характеристик підприємницької діяльності і безпосередньо пов'язаний із її соціально-економічним розвитком.

Крім того, потенціал – це системна єдність складових елементів, які забезпечують готовність і здатність здійснення встановлених функцій в процесі реалізації своєї мети підприємницької діяльності, та конкурентноспроможності на ринках товарів і послуг. Визначна роль потенціалу підприємства полягає в створенні нових вартостей, а його елементи повинні цілеспрямовано адаптуватися до вимог, щодо виготовлених товарів, та ринку в цілому. Іншими словами, виробничий потенціал – потенційний обсяг виробництва продукції, потенційні можливості основних засобів, потенційні можливості використання сировини і матеріалів, потенційні можливості професійних кадрів [3].

Першим засобом оцінки виробничого потенціалу є оцінка показників завантаження елементів потенціалу, яка складається на підставі аналізу завантаження технологічного обладнання, завантаження виробничих площ, ресурсних та інших обмежень діяльності, фінансового, інноваційного та інформаційного зачепила дозволяє отримати комплексну характеристику виробничого потенціалу використовується в якості бази при формуванні комплексу приватних стратегій розвитку підприємства [6].

Другий засіб є методикою пропозиції запропонованою Ю. С. Валєєвою та Н. С. Ісаєвою. При пропозиційному підході, спочатку оцінюється зміна попиту і пропозиції на ринку даного продукту; обчислюються показники, що характеризують процес капіталізації в галузі і потім оцінюється можлива прибутковість активів, якими володіє організація [2].

Третім засобом оцінки є метод оптимізації часу виготовлення продукції – аналіз комплексних показників, який усуває протиріччя, що виникають при оцінці складових елементів суб'єктів підприємницької діяльності. Співвідношення величини потенціалу з кінцевими результатами функціонування підприємства дає комплексне знання про ступінь використання виробничих ресурсів і резервів підвищення ефективності виробництва. При наявності зазначених даних з'являється можливість більш об'єктивно визначати напрямки оптимізації структури потенціалу та шляхи його подальшого нарощування [4].

Останнім засобом оцінки виробничого потенціалу підприємства є методика запропонована І.П.Цигановим. Дана методика доводить, що на дійсну вартість виробничих фондів істотно впливають внутрішні і зовнішні фактори. При коригуванні вартості основних виробничих фондів необхідно розглядати економічні та організаційно-технічні фактори у взаємозв'язку з екологічними умовами, яким автор приділяє істотну увагу [7].

Аналіз переваг і недоліків існуючих засобів оцінки виробничого потенціалу наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз засобів оцінки виробничого потенціалу

Назви методики	Переваги	Недоліки
Оцінка показників завантаження елементів потенціалу	1. Універсальність, при використанні коефіцієнтів 2. Докладне вивчення основних фондів підприємства	1. Обмеженість методики, через застосування лише аналізу обладнання 2. Погана методична база
Методика пропозицій Ю.С.Валеевой і Н.С.Ісаевой [2]	1. Використання всіх показників 2. Стислість і простота методики	1. Немає методики оцінки різних категорій підприємств
Оптимізація часу виготовлення продукції [4]	1. Глибоке вивчення часу виготовлення продукції 2. Можливість комбінування методики з іншими	1. Вузько спрямованість 2. Необхідна підстроювання всіх формул під різні підприємства
Методика запропонована І.П. Цигановим [7]	1. Універсальність, за рахунок вартісної оцінки 2. Повний, поелементне оцінювання засобів	1. Складність використання 2. Абсолютні показники, які ускладнюють співставлення

Проведений аналіз показує усі переваги та недоліки найбільш ефективних способів оцінок виробничого потенціалу. Аналізуючи переваги та недоліки засобів оцінки виробничого слід зауважити, що для вітчизняних машинобудівних підприємств найбільш доцільно використання такого засобу оцінки, як методика оптимізації часу виготовлення продукції. Це пояснюється тим, що вона дозволяє комплексно оцінити виробничий потенціал з урахуванням специфіки виду економічної діяльності, що є важливою ознакою машинобудування,

за рахунок універсальності формул і можливості комбінування методики для подальшого по елементного вивчення потенціалу.

Таким чином, вибір засобів оцінки виробничого потенціалу має ґрунтуватися на урахуванні комплексних особливостей суб'єктів підприємницької діяльності. На основі проведеного аналізу переваг та недоліків різних методів оцінки виробничого потенціалу для підприємницької діяльності в машинобудуванні доцільно використовувати методику оптимізації часу на виготовлення продукції. Використання даного засобу буде сприяти розвитку машинобудівного виду підприємницької діяльності в Україні за рахунок росту ефективності та зростанню конкурентоспроможності. Напрямом подальших досліджень має стати розробка методичних рекомендації щодо інтеграції засобів оцінки виробничого потенціалу у систему управління господарюючого суб'єкта.

Література:

1. Борисов А.Б. Великий економічний словник. – М. : Книжковий світ, 2003. – 1260 с.
2. Валєєва Ю. С., Ісаєва Н. С. Діагностика виробничо-фінансового потенціалу промислового підприємства / Ю.С. Валєєва, Н.С. Ісаєва. – М.: Знание, 2013. – 470 с.
3. Зайцев Н. М. Економіка організації / Н.М. Зайцев. – М.: Іспит, 2004. – 230 с.
4. Кутин П.А., Луцюк С.В. Аналіз структури тимчасових зв'язків машинобудівного виробництва / П.А. Кутин, С.В. Луцюк // Технологія машинобудівництва. – 2010. – № 3. – С. 27–34.
5. Мансурова Н. А. Питання оцінки виробничого потенціалу фірми / Н.А. Мансурова // Зб. наукових праць «Підприємництво в перехідній економіці». – Твер: Твер. держ. ун-т, 2006. – С. 18-25.
6. Отенко И. П. Анализ и оценка стратегического потенциала предприятия: монография / И. П. Отенко, А.А. Иващенко, Л.М. Малярец. – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2007. – 348 с.

7. Циганов И.Г. Виробничий потенціал промислового підприємства. – Оренбург, 2000. – 181 с.

Науковий керівник,
К.е.н., викладач

О.В. Іваненко

Опубліковано в авторській редакції